

Άρειος Πάγος 1149/1994, Τμ. Β'

Πηγή: ΔΕΕ 6/95, σελ. 535

Περίληψη: Εργατικό ατύχημα. Σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, ο εργοδότης οφείλει, ανεξαρτήτως υπαιτιότητάς του, να καταβάλει στον εργαζόμενο αποζημίωση εφόσον ο τελευταίος αναγκάστηκε να διακόψει την εργασία του για διάστημα τουλάχιστον τεσσάρων ημερών.

Προϋπόθεση για τη γένεση της σχετικής αξίωσης για αποζημίωση είναι να έχει πραγματοποιηθεί το ατύχημα κατά την εκτέλεση ή με αφορμή την εργασία.

Συνεπώς, η ευθύνη του εργοδότη από εργατικό ατύχημα συνάπτεται αιτιωδώς με την εργασιακή σύμβαση και συμπτωματικά μόνο συνδέεται με αδικοπραξία.

Από άποψη ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, στην περίπτωση του εργατικού ατυχήματος, εφαρμοστέο δίκαιο, αναλογικά, υποδεικνύεται η διάταξη του άρθρου 55 ΑΚ.

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος: Ν. ΚΑΒΑΛΛΙΕΡΟΣ, Αντιπρόεδρος

Εισηγητής: Α. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, Αρεοπαγίτης

Δικηγόροι: Ν. Τζίφρας, Β. Σπηλιόπουλος

Το άρθρο 1 του κωδ. Ν. 551/1915 ορίζει, ότι "ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος, επερχόμενον εις εργάτης ή υπάλληλον των εν τω άρθρω 2 εργασιών και επιχειρήσεων, εν τη εκτέλεσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, παρέχει εις τα κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου δικαιούμενα πρόσωπα δικαίωμα αποζημίωσης απέναντι του κυρίου της επιχειρήσεως, εάν η εις τον παθόντα εκ του ατυχήματος προελθούσα διακοπή της εργασίας διήρκεσε πλέον των τεσσάρων ημερών, εξαιρουμένης μόνον της περιπτώσεως καθ' ην ο παθών εκ προθέσεως προέκλεσε το επελθόν ατύχημα.

Η διάταξη αυτή, όπως και η όλη ρύθμιση του προαναφερόμενου νόμου, εμπνέεται από την δικαιολογική ιδέα του επαγγελματικού κινδύνου, ως λόγου παραγωγικού αστικής ευθύνης, την οποία, ανεξαρτήτως από την υπαιτιότητα ή και τη συμπεριφορά του καθεαυτή, πρέπει να επωμίζεται εκείνος που ασκεί επιχείρηση από την οποία αυτός μεν προσπορίζεται ή αναμένει όφελος, οι δε εργαζόμενοι στην ίδια, ως εκ του είδους της και των τεχνικών μεθόδων και μέσων τα οποία χρησιμοποιεί, είναι εκτεθειμένοι σε κίνδυνο της ζωής ή της σωματικής τους ακεραιότητας και απώλειας συνακολούθως της ικανότητάς τους για βιοποριστική εργασία.

Εξάλλου, όπως συνάγεται από την ανωτέρω διάταξη, το βίαιο συμβάν που αποτελεί τον πυρήνα του εργατικού ατυχήματος, δύναται να είναι και απλό φυσικό γεγονός άσχετο με οποιαδήποτε ανθρώπινη συμπεριφορά ή να οφείλεται σε θεμιτή συμπεριφορά του εργοδότη ή των προσώπων για τα οποία ευθύνεται, έτσι ώστε δεν είναι νομικώς αναγκαίο και μόνο συμπτωματικώς μπορεί να φέρει το χαρακτήρα αδικήματος κατά την έννοια των άρθρων 26 και 914 ΑΚ. Αντιθέτως προϋπόθεση για τη γένεση της οικείας αποζημιωτικής αξιώσεως είναι να έχει πραγματοποιηθεί το βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση ή εξ' αφορμής της εργασίας, η παροχή της οποίας προϋποθέτει, κατά την έννοια του άρθρου 648 ΑΚ, κατ' αρχήν σύμβαση, αντικείμενο της οποίας και αποτελεί.

Έτσι η ευθύνη του κυρίου της επιχειρήσεως από εργατικό ατύχημα, ενώ μόνο συμπτωματικώς συνδέεται με αδικοπραξία (όπως στην ειδική περίπτωση του άρθρου 16 του Ν. 551/1915, όπου όμως πρόκειται για "ατύχημα" από παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του εργοδότη ή των προστηθέντων από τον ίδιο, δηλαδή για αδικοπραξία κατά την έννοια των άρθρων 914 και 922 ΑΚ), συνάπτεται αιτιωδώς με την εργασιακή σύμβαση, που καταρτίζεται μεταξύ του κυρίου της επιχειρήσεως και του παθόντος εργαζομένου, με την έννοια ότι κατά την συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, το βίαιο συμβάν δεν θα είχε συμβεί αν δεν υπήρχε η έννομη αυτή σχέση.

Επομένως το εφαρμοστέο δίκαιο, από άποψη ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, στην περίπτωση του εργατικού ατυχήματος, υποδεικνύεται όχι από τη διάταξη του άρθρου 26 ΑΚ, που αφορά τις ενοχές από αδίκημα, αλλά από την αναλογικώς εφαρμοστέα διάταξη του άρθρου 25 του ίδιου Κώδικα, η οποία, αναφερόμενη στις ενοχές από σύμβαση, ορίζει ότι αυτές ρυθμίζονται από το δίκαιο στο οποίο έχουν υποβληθεί τα μέρη και αν δεν υπάρχει τέτοιο, από το δίκαιο που αρμόζει στη σύμβαση από το σύνολο των ειδικών συνθηκών, καθώς και από τις ομοίως εφαρμοστέες διατάξεις της από 19.6.1980 Συμβάσεως της ΕΟΚ, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές που κυρώθηκε με τον νόμο 1792/1988.

Στην προκειμένη περίπτωση ο αναιρεσείων ανέφερε στην αγωγή του, όπως προκύπτει από το δικόγραφο της, που εκτιμάται, κατ' άρθρο 561 § 1 ΚΠολΔ, τα εξής περιστατικά: Αυτός, που είναι Έλληνας, κατάρτισε στις 23.11.1986 με την πρώτη αναιρεσίβλητη, η οποία εδρεύει τυπικώς στον Παναμά και ουσιαστικώς στην Αθήνα, εκπροσωπείται από το δεύτερο αναιρεσίβλητο, που είναι Έλληνας και κάτοικος Αθηνών και είναι διαχειρίστρια του ποντοπόρου πλοίου Μ/Υ "...", το οποίο φέρει ελληνική σημαία και ανήκει στην πλοιοκτησία της τρίτης αναιρεσίβλητης, που εδρεύει τυπικώς στον Παναμά και ουσιαστικώς στον Πειραιά, σύμβαση ναυτικής εργασίας, για να προσφέρει την εργασία του με την ειδικότητα του ναύτη στο ανωτέρω πλοίο.

Η σύμβαση αυτή που συντάχθηκε στην ελληνική γλώσσα, διεπόταν από τους όρους της αναφερθείσας συμφωνίας και από τις διατάξεις της τότε ισχύουσας συλλογικής συμβάσεως ναυτικής εργασίας, που αφορούσε τα πληρώματα των ελληνικών φορτηγών πλοίων άνω των 4.500 τόννων D.W. Ο αναιρεσείων ναυτολογήθηκε στο πλοίο αυτό την επόμενη ημέρα της καταρτίσεως της ως άνω συμβάσεως και προσέφερε εξακολουθητικώς την εργασία του μέχρι στις 19.5.1987. Ο ίδιος, κατά την ημέρα αυτή, κατά την οποία το πλοίο ευρίσκετο στο λιμάνι Balboa του Παναμά και κατά τη διάρκεια της παροχής της εργασίας του, τραυματίσθηκε σοβαρώς.

Εξαιτίας δε του τραυματισμού του, που συνιστούσε εργατικό ατύχημα, είχε υποστεί ολική διαρκή ανικανότητα για την άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος και κάθε άλλου, το οποίο ήταν κοινωνικώς ισοδύναμο και επεδίωξε με την αγωγή του τις αξιώσεις που αναφέρονται λεπτομερώς στην ίδια αγωγή.

Το Εφετείο, που δίκασε επί της εφέσεως του αναιρεσείοντα, την οποία άσκησε κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, που υιοθέτησε την άποψη ότι η επίδικη διαφορά διεπόταν από το άρθρο 26 ΑΚ, δέχθηκε, όπως προκύπτει από την πληττόμενη απόφαση, ότι η διαφορά αυτή ρυθμιζόταν από την ανωτέρω διάταξη και απέρριψε την έφεση στην ουσία. Συνεπώς το Εφετείο, που έκρινε με τον τρόπο αυτό, παραβίασε τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, οι οποίες μνημονεύθηκαν και ειδικότερα εκείνες των άρθρων 25 και 26 ΑΚ και ο μοναδικός λόγος του κυρίου δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως, κατά το πρώτο μέρος του εκ του άρθρ. 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, με τον οποίο ο αναιρεσείων υποστηρίζει την εφαρμογή του άρθρου 25 εδ. β' ΑΚ στην επίδικη διαφορά, είναι βάσιμος και γι' αυτό η πληττόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

Περαιτέρω η υπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 31 § 1 του Ν. 2172/1993, το οποίο αντικατάστησε την παράγραφο 3 του άρθρου 580 ΚΠολΔ και ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρ. 52 Ν. 2172/1993) που συντελέσθηκε στις 16.12.1993, πρέπει, μετά την αναιρέση της εφετειακής αποφάσεως, να παραπεμφθεί για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, αφού είναι εφικτή η σύνθεσή του από άλλους δικαστές.

(Αναιρεί την 1368/1990 απόφαση του ΕφΠειρ.).